

1

Κάρπαθος

“η μοναδική”

Κείμενο: ΕΥΑ ΜΠΑΛΛΙΟΥ - Φωτό: ΕΥΑ ΜΠΑΛΛΙΟΥ, ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΑΡΥΩΤΗΣ, ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΜΠΕΛΕΓΡΗΣ

2

3

8

1. Το χωριό Όλυμπος.

2. Τα αρχαία κτίσματα στα Παλάτια της νήσου Σαρίας.

3. Αυλή στους Μενετές.

4. Η ανατολή από το ξενοδοχείο.

5-7. Λεπτομέρειες από τα σπίτια στα Σπόα.

8. Η εκκλησία της Κοίμησης της Θεοτόκου στην Όλυμπο.

4

Με τι χρώματα μπορείς να την περιγράψεις που όλα της ταιριάζουν!!! Το απέραντο γαλάζιο που την περιβάλλει, με τις αποχρώσεις του γαλαζοπράσινου των όμορφων παραλιών της; Το καφέ και το γκρίζο των ψηλών βουνών της που συναγωνίζεται το πράσινο των πεύκων της, που πολλές φορές φτάνουν μέχρι τη θάλασσα; Το λευκό που ντύνει τα πάμπολλα ξωκλήσια της; Το μαύρο από τις στολές των κυράδων της Ολύμπου, Έλυμπος για τους ντόπιους, ή τέλος όλα τα χρώματα της ίριδος που στολίζουν τις πλουμιστές μαντίλες τους;

9

Δεύτερα 31 Αυγούστου όλη η ομάδα έτοιμη επάνω στο καράβι «Πρέβελης» με προορισμό τη μοναδική Κάρπαθο. Ένας προορισμός πολλάκις τοποθετημένος στο τραπέζι προς συζήτηση για τις καλοκαιρινές διακοπές του Ορειβατικού Συλλόγου Αχαρνών, αλλά ο φόβος της μεγάλης απόστασης και των πολλών ωρών ταξιδιού, απέτρεπε την υλοποίησή του. Επιτέλους -εφέτος και ευτυχώς- μπήκαν στην άκρη οι φόβοι αυτοί και να η ομάδα πανέτοιμη να απολαύσει τη μοναδική ζωγραφιά που λέγεται Κάρπαθος.

Με τι χρώματα μπορείς να την περιγράψεις που όλα της ταιριάζουν!!! Το απέραντο γαλάζιο που την περιβάλλει, με τις αποχρώσεις του γαλαζοπράσινου των όμορφων παραλιών της. Το καφέ και το γκριζό των ψηλών βουνών της που συναγωνίζεται το πράσινο των πεύκων της, που πολλές φορές φτάνουν μέχρι τη θάλασσα. Το λευκό που ντύνει τα πάμπολλα ξωκλήσια της. Το μαύρο από τις στολές των κυράδων της Ολύμπου, Έλυμπος για τους ντόπιους, ή τέλος όλα τα χρώματα της ίριδος που στολίζουν τις πλουμιστές μαντίλες τους.

Προορισμός του καραβιού και φυσικά της ομάδας, το πρώτο και βασικό λιμάνι της Καρπάθου, τα Πηγάδια, πρωτεύουσα του νησιού, η οποία βρίσκεται στη νοτιοανατολική πλευρά του. Είναι κτισμένη στην ίδια θέση με την αρχαία πόλη Ποσειδίο. Μια σχετικά καινούργια πόλη που ακουμπά στα βράχια του βουνού της Αγίας Κυριακής και που πάνω από το λιμάνι της, στην κορυφή του λόφου, σώζονται τμήματα από την αρχαία ακρόπολη και τα κυκλώπεια τείχη της. Δύο ξεχωριστά κτίρια το επαρχείο, σήμερα μουσείο και το Λιμεναρχείο, είναι κατάλοιπα της ιταλικής κατοχής στα Δωδεκάνησα. Μία συνηθισμένη πόλη, η οποία δεν μπορεί να σε προϊδεάσει για τις όμορφες γωνιές που κρύβονται ανάμεσα στα βουνά και τα άγρια βράχια της.

Ένα συμπαθητικό ξενοδοχείο, στην κυριολεξία επάνω στο κύμα, θα φιλοξενήσει για τις επόμενες μέρες όλη την ομάδα, η οποία δεν χάνει ευκαιρία να κολυμπήσει στα καταγάλανα νερά.

Μια απογευματινή πεζοπορία σε ένα κατηφορικό, καλοφτιαγμένο μονοπάτι με οδηγό το Μάρκο Φιλιππού-

ση από το Όμιλο «Φίλοι Βουνού και Θάλασσας Καρπάθου», θα μας οδηγήσει στο όμορφο σπήλαιο Αχάτα. Μια μικρή γεύση για τη μεγαλύτερη πεζοπορία της επόμενης μέρας που θα ακολουθήσει.

Η επόμενη μέρα βρίσκει την ομάδα των ορειβατών έτοιμη για τη διάσχιση Σπός - Όλυμπος, με οδηγό το Γιάννη Σαρρή, ένα από τα φιλόξενα παιδιά του Συλλόγου. Η μέρα αρκετά ζεστή αποτρέπει αρκετούς, οι οποίοι αποφασίζουν να απολαύσουν το χωριό Σπόδα, ένα από τα πιο αυθεντικά της Καρπάθου. Μια "αρμαθιά" σπίτια στην πλαγιά του βουνού που καθώς βρίσκονται στο πιο στενό σημείο του νησιού θωρούν δυο θάλασσες και κατά συνέπεια τις δυο καλύτερες ώρες του Καρπάθου πελάγους: Την ανατολή και τη δύση. Τα σπίτια πεντακάθαρα με όμορφες αυλές, εύλινες πόρτες, στενά σοκάκια και γλυκομίλητους κατοίκους. Ο Άγιος Νικόλαος, η βοτσαλωτή παραλία, είναι το επίνειο του χωριού και ο πολύτιμος θησαυρός του.

Ο δρόμος, που σε οδηγεί από τα Σπόδα στην Όλυμπο, κινείται πάνω στη ραχοκοκαλιά της Καρπάθου και σε αφήνει άφωνο από την άγρια ομορφιά του, όπως και η πρώτη εικόνα που αντικρίζει κανείς όταν φτάνει στο όμορφο παραδοσιακό χωριό της Καρπάθου. Τα σπίτια της σε διάφορα χρώματα κρεμασμένα στην απότομη γκρίζα πλαγιά δημιουργούν μια ζωγραφιά. Μυτερές κορφές με ανεμιόμλους συμπληρώνουν το τοπίο. Ένας

10

9. Εικόνα στα δρομάκια της Ολύμπου.

10. Η θέα από ψηλά της ακτογραμμής κατά τη διάρκεια της διάσχισης Σπόδα - Όλυμπος.

11. Η παραλία του Λευκού.

12. Ξεναγήση στο Λαογραφικό Μουσείο στον Όθο.

13. Η ομάδα στην πορεία Σπόδα - Όλυμπος.

σφιχτοδεμένος οικισμός με ένα κεντρικό δρόμο που οδηγεί στο βυζαντινό ναό της Κοίμησης της Θεοτόκου, του 16ου αιώνα αφήνει έξω από το χωριό τα αυτοκίνητα και σε αναγκάζει να περιπλανηθείς στα όμορφα σοκάκια της και να μπει στα πάμπολλα μαγαζάκια της για καφέ ή ψώνια. Οι γυναίκες ντυμένες με τις παραδοσιακές τους ενδυμασίες είναι πρόθυμες να σου πουλήσουν τα πάντα και να σου δείξουν πώς να φορέσεις την παραδοσιακή μαντήλα στο κεφάλι.

Τον 7ο αιώνα μ.Χ. λόγω των πειρατικών επιδρομών, κυρίως Σαρακηνών πειρατών, οι κάτοικοι των αρχαίων πόλεων Βρουκούντα και Νίσυρος εγκατέλειψαν τις αρχικές τους εστίες και αναζήτησαν καταφύγιο σε ορεινότερα και πιο δυσπρόσιτα σημεία του νησιού με αποτέλεσμα να ιδρύσουν το σημερινό οικισμό. Ο οικισμός χτίστηκε ακολουθώντας την αρχιτεκτονική των μεσαιωνικών νησιωτικών οικισμών και την εικόνα αυτή διατηρεί σχεδόν αναλλοίωτη μέχρι σήμερα. Την ονομασία Όλυμπος την οφείλει στο παλαιότερο όνομα του βουνού στο οποίο χτίστηκε, το οποίο σήμερα ονομάζεται προφήτης Ηλίας.

Ένας ασφαλτοστρωμένος δρόμος 10 χιλιομέτρων σε οδηγεί στο Διαφάνι με την όμορφη βοτσαλωτή παραλία του. Το επίνειο της Ολύμπου και δεύτερο λιμάνι της Καρπάθου.

Στο Διαφάνι βρίσκεται το Κέντρο Ενημέρωσης του Φορέα Διαχείρισης Καρπάθου - Σαρίας ο οποίος στελεχώθηκε το 2007 και είναι επιφορτισμένος με την προστασία και διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος, την εποπτεία και τη φύλαξη της περιοχής καθώς επίσης και με την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του κοινού.

Οι παραλίες της επόμενης μέρας τις οποίες, άλλοι επισκέφτηκαν με καραβάκι και άλλοι με αυτοκίνητο, είναι ίσως από τις πιο όμορφες του νησιού.

11

12

13

Τα Άπελλα είναι η πιο γνωστή παραλία της Καρπάθου με κρυστάλλινα βαθιά νερά και ωραία άσπρη άμμο και βότσαλα. Βρίσκεται σε απόσταση 16 περίπου χιλιομέτρων βόρεια από τα Πηγάδια σε ένα καταπληκτικό πευκόφυτο περιβάλλον.

Η Κυρά Παναγιά, μια παραλία με ψιλή άμμο και βότσαλα, δένει τις δύο άκρες της Κυράς Παναγιάς. Από τη μία μεριά η μικρή εκκλησία αφιερωμένη στην Παναγία και από την άλλη ένας τεράστιος βράχος, κλείνουν σαν αγκαλιά τα μικρά παραδοσιακά σπιτάκια της περιοχής.

Η Αχάτα. Η αμμουδερή παραλία Αχάτα είναι μια πολύ όμορφη, όσο και ήσυχη παραλία με ωραία άμμο και βότσαλα και φανταστικά χρώματα στο νερό. Βρίσκεται σε απόσταση περίπου 13 χιλιομέτρων βόρεια από τα Πηγάδια.

Εδώ θα ήταν παράληψη αν δεν αναφερθεί ότι οι Νηρηίδες, οι θεές της ήρεμης θάλασσας, οι φιλικές προς τους ανθρώπους δεν κατόρθωσαν να παρασύρουν στην αγκαλιά τους τέσσερις από την ομάδα, τη Φανή, το Φάνη, το Βάιο και το Μανώλη οι οποίοι προτίμησαν να ανέβουν μόνοι τους στην ψηλότερη κορυφή του νησιού την Καλή Λίμνη (1.215μ) και να μας στελνουν τις ευχές τους και τον ενθουσιασμό τους από ψηλά. «Παιδιά Πάντα Ψηλά».

Και έρχεται η μέρα για τη μετάβαση με караβάκι στη Σαρία, το νησί που αποτελούσε τμήμα της Καρπάθου και που χωρίστηκε από αυτήν μέσω της διάβρωσης. Στη Σαρία βρισκόταν κατά την αρχαιότητα μία από τις 4 αρχαίες πόλεις της Καρπάθου, η Νίσυρος.

Εδώ διατηρείται σχεδόν άθικτο ένα μεσαιωνικό χωριό, με μινωικές ρίζες! Τα Παλάτια. Τα κτίρια που υπάρχουν είναι τα σπίτια όπου έμεναν οι κάτοικοι του χωριού, και χρονολογούνται από τον 7ο - 10ο αιώνα. Πολλά από αυτά είναι θεμελιωμένα ή χτισμένα με υλικό του προγενέστερου οικισμού που υπήρχε εδώ από τα χρόνια των Μινωιτών, τον 15ο αιώνα π.Χ! Εκείνος ο οικισμός αναπτύχθηκε σιγά-σιγά και κατέληξε να γίνει μια μεγάλη πόλη, η αρχαία Νίσυρος, με λαμπρά κτίρια και

18

19

ιερά, όπως ο ναός του Πορθμείου Ποσειδώνος στο στενό Σαρίας-Καρπάθου. Η ζωή στην πόλη συνεχίστηκε αδιάκοπα έως το έτος 647, οπότε τη λεηλάτησαν οι Σαρακηνοί πειρατές. Μετά τη λεηλασία, όμως, εγκαταστάθηκαν οι ίδιοι εδώ, αφού το μέρος ήταν ιδανικό λημέρι και ορμητήριο για τις πειρατείες τους. Κατόικησαν σε αυτά τα σπίτια για τρεις αιώνες, ως το έτος 961 που τους έδιωξε ο Νικηφόρος Φωκάς, ο Βυζαντινός στρατηγός.

Στα σχεδόν 21 τετραγωνικά χιλιόμετρα της επιφάνειάς του, μπορεί να βρει κανείς σχεδόν τα πάντα. Ένα εντυπωσιακό φαράγγι που ξεκινά από τον όρμο Παλάτια, με κάθετα τοιχώματα, μέσα στην κοίτη του οποίου περνάει μονοπάτι ενώ στο αριστερό μέρος του μονοπατιού ανακαλύπτεις την εκκλησία της Αγίας Σοφίας με τα σκόρπια κιονόκρανα και τις βάσεις από αρχαίους βωμούς. Μια σπηλιά με ένα τεράστιο άνοιγμα όπου φωλιάζουν γεράκια. Ένα πυκνό πευκοδάσος. Πέντε κάτασπρα ξωκλήσια σκορπισμένα στις γωνιές και το κέντρο του νησιού. Κάθετοι βράχοι όπου φωλιάζουν μαυροπετρίτες, πετρίτες, και η σπανιότατη αετογερακίνα. Και όταν συνεχίζεις το μονοπάτι από τον όρμο Παλάτια για τον Άγιο Ζαχαρία στην κορυφή του βράχου, συναντάς το δεύτερο εγκαταλελειμμένο πέτρινο οικισμό του νησιού τον «Άργο».

20

21

14. Στο σπήλαιο Αχάτα.

15. Η ανεμόμυλοι στη ραχοκοκκαλιά της Ολύμπου.

16-18. Εικόνες από τα όμορφα χωριά της Καρπάθου.

19. Η παραλία "Κυρά Παναγιά".

20. Η παραλία "Άπελλα".

21. Το καφεενεδάκι στο Απέρι.

22. Ο όρμος "Παλάτια" στη νήσο Σαρία.

22

Συνεχίζουμε για την Αρκάσα που είναι κτισμένη σε μια εύφορη περιοχή και εντυπωσιάζει τους επισκέπτες της με την καταπράσινη φύση της, και τα σημαντικά ιστορικά μνημεία που διαθέτει.

Στο λόφο Παλαιόκαστρο υπάρχουν τα λείψανα της αρχαίας πόλης Αρκεσίας. Στην ίδια περιοχή σώζονται και τα λείψανα της παλαιοχριστιανικής βασιλικής της Αγίας Αναστασίας, που χρονολογείται από τον 5ο αιώνα. Χαρακτηριστικό της είναι τα έξοχα ψηφιδωτά της δάπεδα, τμήματα των οποίων βλέπουμε στον υπαίθριο χώρο του ναού. Το ψηφιδωτό του δαπέδου έχει μεταφερθεί στο μουσείο της Ρόδου.

Το μπάνιο στις παραλίες Παλάτια και Αλιμούντας είναι μια εμπειρία μοναδική με τα πεντακάθαρα νερά τους και τα άγρια βράχια που αγκαλιάζουν τις δύο θαλασσινές αγκαλιές.

Η τελευταία μέρα έφτασε και μια περιπλάνηση με πούλμαν στην ενδοχώρα του νησιού είναι αναγκαία. Η ομορφιά δεν βρίσκεται μόνο στις όμορφες καταγάλανες θάλασσες, αλλά πολύ περισσότερο στα αρχοντικά της χωριά. Απέρι, Όθος, Λευκός, Αρκάσα, Μενετές είναι μερικά από αυτά.

Το Απέρι ήταν η πρωτεύουσα του νησιού μέχρι το 1892. Ήταν αθέατο από τη θάλασσα και έτσι προστατευμένο από τους πειρατές. Είναι έδρα του μητροπολίτη Κάσου Καρπάθου. Μία ρεματιά κόβει το χωριό στη μέση που ενώνεται με γεφύρια. Το περπάτημα στο πλούσιο χωριό πολύ ενδιαφέρον. Τα σπίτια του είναι διώροφα και τριώροφα με όμορφες περιποιημένες αυλές. Περίπου τα 2/3 των κατοίκων του είναι μετανάστες στην Αμερική και αλλού. Στο καφενείο του χωριού, στον κεντρικό του δρόμο ο ιδιοκτήτης, ένας πρόθυμος Απερίτης, μας μιλά για την ιστορία του τόπου του με πολύ καμάρι.

Το Όθος συχνά χάνεται στα σύννεφα, καθώς είναι το ψηλότερο χωριό της Καρπάθου σε 510 μέτρα υψόμετρο. Αυτό κάνει τα αμφιθεατρικά κτισμένα σπίτια του να διαθέτουν πανοραμική θέα. Εδώ επίσκεψη σε ένα μικρό λαογραφικό μουσείο για να θαυμάσουμε το βοτσαλωτό δάπεδο, τα υφαντά, τα κεντήματα και τα άλλα αντικείμενα που στόλιζαν τα σπίτια της Καρπάθου. Ένας καφές και ο παραδοσιακός μπακλαβάς ολοκληρώνει την επαφή μας με την παράδοση.

Το μικρό παραθαλάσσιο χωριό Λευκός, επίκειο του Μεσοχωριού, πίσω από την τουριστική του όψη κρύβει ένα σημαντικό παρελθόν, όπως τη ρωμαϊκή δεξαμενή στη θέση Ριά, τη μισοβυθισμένη παλαιοχριστιανική βασιλική και τα ερείπια του κάστρου στο απέναντι νησάκι Σώκαστρο, το οποίο λέγεται ότι ήταν σταθμός ανεφοδιασμού του στόλου του Νικηφόρου Φωκά. Το μεσημέρι όμως έχει προχωρήσει, η ομάδα έχει ζεσταθεί και έτσι όλοι προτιμούν να βουτήξουν στα καταγάλανα νερά του Λευκού και να φάνε στις τοπικές ταβερνούλες.

Η Αρκάσα είναι το χωριό της φίλης μας της Φωτεινής από τον όμιλο «Φίλοι Βουνού και Θάλασσας Καρπάθου» και η οποία πολύ πρόθυμα μας ξεναγεί στη γενέθλια γη της.

Και τέλος το χωριό Μενετές, ένα όμορφο και περιποιημένο χωριό το οποίο βρίσκεται κτισμένο στη βορινή πλαγιά του όρους Προφήτης Ηλίας σε υψόμετρο 350μ. με θέα στη θάλασσα και σπίτια, κτισμένα το ένα κοντά στο άλλο, τα περισσότερα σε νησιώτικο ρυθμό, με μόνιμους κατοίκους γύρω στους 700, που ασχολούνται με τις γεωργικές καλλιέργειες, την κτηνοτροφία και την αλιεία. Στην έξοδο του χωριού

στο κιόσκι με τα τοπικά προϊόντα δοκιμάσαμε τις κουλούρες και τους παραδοσιακούς μπακλαβάδες και αγοράσαμε τα τσάγια μας και τα γλυκά του κουταλιού όλα φτιαγμένα στο χέρι.

Επιστροφή στο ξενοδοχείο για μπάνιο και ξεκούραση γιατί το βράδυ μας περιμένει το αποχαιρετιστήριο δείπνο σε κοντινή ταβέρνα με τη συντροφιά τριών από την ομάδα των φίλων ορειβατών από τον τοπικό σύλλογο με τους οποίους ανταλλάχτηκαν αναμνηστικά δώρα. Και ας κρατήσουν οι χοροί...

Γιατί στο χαρτί δεν μπορείς να αποτυπώσεις την Κάρπαθο και τις εικόνες της, όσο και αν προσπαθήσεις. Το καλύτερο θα μείνει για πάντα στην καρδιά του καθενός, γιατί ο καθένας θα έχει να σου ιστορήσει και κάτι διαφορετικό που τον άγγιξε και που ίσως τον φέρει ξανά κοντά της.

Επίλογος: Σαν επίλογο τόσο η Μαρίνα Μπεζεριάνου όσο και η γράφουσα θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε θερμά εκ μέρους του Ορειβατικού Συλλόγου Αχαρνών, τους ανθρώπους του Ομίλου «Φίλοι Βουνού και Θάλασσας Καρπάθου» και ιδιαίτερα τη φιλόξενη και ευγενική φίλη Φωτεινή Φράγγου η οποία μας καθοδήγησε και μας παρέχει όλες τις πληροφορίες για την προετοιμασία και την πραγματοποίηση του ταξιδιού αυτού. Μας ξενάγησε και μας βοήθησε όσο μπορούσε κατά την εκεί παραμονή μας ώστε να περάσουμε όσο το δυνατόν καλύτερα. Επίσης να ευχαριστήσουμε την Ευαγγελία-Μαρίνα Αγαπίου από το Κέντρο Ενήμερωσης του Φορέα Διαχείρισης Καρπάθου - Σαρίας στο Διαφάνι για το υλικό που προσέφερε για τη βιβλιοθήκη του συλλόγου. Τέ-

λος ευχόμαστε σε όλους «PANTA ΨΗΛΑ» και πραγματοποίηση των στόχων τους.

Βιβλιογραφία: Από τα βιβλία του υπουργείου τουριστικής ανάπτυξης «Ανακαλύψτε την Ελλάδα» και από το site της Καρπάθου.

**23. Οι γυναίκες της ομάδας
"μανηλοφορούσες".**

**24. Το εκκλησάκι της Αγίας Σοφίας
στη Σαρία με φόντο τον όρμο
Παλάτια.**

25. Δρομάκι στην Όλυμπο.

**26. Τα ψηφιδωτά
στην Παλαιοχριστιανική
Αγία Αναστασία στην Αρκεσσία.**

Ανάβαση στην κορυφή της Καρπάθου

Κείμενο - Φωτογραφίες:
ΦΑΝΗΣ ΒΟΡΕΙΝΑΚΗΣ

Την ελεύθερη ημέρα, της επτάμηρης επιτυχημένης εξόρμησης του ΕΟΣ Αχαρνών στην Κάρπαθο το Σεπτέμβριο του 2015, τετραμελής ομάδα αποτελούμενη από τους: Φανή Προκοπίου, Φάνη Βορεινάκη, Βάιο Γιακουμή, Μανώλη Μανιό, πραγματοποίησε ανάβαση στην Καλή Λίμνη (Καλολίμνη), ψηλότερη κορυφή του νησιού με 1215 μ., αλλά όχι και της Δωδεκανήσου, υπολειπόμενης του Ατάβυρου Ρόδου κατά ένα μέτρο.

Η περιέργη ονομασία της κορυφής, οφείλεται σύμφωνα με τον Καρπάθιο οδηγό μας, σε άλλη διαδρομή Γιάννη Σαρρή, στην ύπαρξη νερού, το οποίο συγκεντρώνεται κρυπτικά στις χαράδρες του βουνού, υποστηρίζοντας την επιβίωση της πανίδας του νησιού, όπως λαγοί και κέρδικες, σε πεδίο με φρυγανική χλωρίδα.

Η ανάβαση που διαρκεί 1,5 ώρα, ξεκινώντας από το μικροσκοπικό οικισμό Λάστος με επίκεντρο την ταβέρνα του Θανάση, κινείται πάνω σε καλά σηματοδοτημένο μονοπάτι, με πληροφοριακές πινακίδες, κούκους, κόκκινα και κίτρινα σημάδια. Η θέα από την κορυφή με το έντονο ανάγλυφο είναι απεριόριστη προς το Καρπάθιο και το πέλαγος του Λεβάντε. Νότια, πολύ κοντά προβάλλει η μαρτυρική Κάσος, ενώ βόρεια αμυδρά η Ρόδος.

Την κορυφή στολίζει κομψός μεταλλικός σταυρός, πρόσφατη ευγενής δωρεά των φίλων της φύσης της νότιας Αυστρίας, στη βάση του οποίου υπάρχει θήκη για το βιβλίο εντυπώσεων. Όπως οι περισσότεροι πεζοπόροι που συναντήσαμε ήταν Αυστριακοί και οι υπόλοιποι Ιταλοί.

